

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

10. De Supplenda Negligentia Prælatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

duorum ab Episcopo excommunicatione punita, & propter appellationem excommunicatorum à Summo Pontifice delegata rediit ad Episcopum, quòd delegatus in administrandâ Justitiâ negligens fuerit.

3 Sed & Archiepiscopus Episcopi non exempti negligentiam supplet, ejusque jurisdictionem ad se devolutam exercet, ut si testes suæ Jurisdictioni subjectos in judicio coram Archiepiscopo ventilato necessarios ad requisitionem debitam non exhibuerit; si presentatos à Patronis non instituerit, si crimina suorum Diœcesanorum notoria non emendaverit; si ultimas voluntates defunctorum executus non fuerit, si dispensationem aut absolutionem debitam negaverit &c. Barb. *de Officio Episcopi. p. 1. tit. 4. n. 19.* Quòd si Episcopus excommunicatus aut ab hostibus captus vel mortuus fuerit, non propterea Jurisdictio ejus ad Archiepiscopum, sed Capitulum devolvitur *c. 1. §. 3. hoc tit. in 6.*

4 *Controversia* est inter Doctores, utrum Jurisdictio *contentiosa* Episcopi ob causam negligentiam citra *appellationem* devolvatur ad Archiepiscopum, ita ut omnis appellationibus sive appellationis solennitatibus, mox perviam *simplicis querela*, vel denegata, aut protracta Justitiâ adiri possit? Extra casus specialiter in jure expressos non devolvi Jurisdictionem ad Archiepiscopum cujuscunque negligentiam prætextu citra viam appellationis concludit Barb. *de Officio Episcopi. p. 3. alleg. 126. n. 6.* eò quòd generaliter Archiepiscopus careat Jurisdictione in subditos suffraganeorum, nisi quatenus ei expresso jure conceditur; quod confirmat textus *in cap. 1. hoc tit. in 6. ibi: cum id non inveniatur à jure concessum &c.* Alii e contra apud eundem Barb. *n. 10.* docent, univèrsim ex negligentia Episcopi ad Archiepiscopum ipso jure devolvi juris-

ditionem. Verùm hæc in re videtur nihil valderationabilis distinctio, quam ex praxi Camera Imperialis tradit Andreas Gall. *Lib. 1. obs. 28.* an nimirum causa coram Superiore giudice capta & pendens sit, vel an res adhuc sit integra: priore casu appellatione opus erit. arg. *cap. ex parte. 67. Appellat.* quia *primâ instantiâ* semel occupatâ per litis contestationem non est transitus ad Superiorem judicem, nisi per *secundam instantiam*, adeoque per *appellationem*. Altero verò casu, si judex inferior, sive Episcopus debite saltem semel requisitus Justitiâ denegarit, generaliter devolvitur Jurisdictio *primâ instantiâ* ad Superiorem, ut etiam per viam simplicis querela adiri possit. Textus *in novell. 17. cap. 3.* ubi enim prima instantia ab inferiore denegatur, necessario debet apud Superiorem quari, & quidem sub ratione primæ, quia non est secunda sine primâ. Quamvis autem alias in decernendis processibus sive admissione litis regulariter credatur soli relationi supplicantis, & actoris, exceptio tamen est in causâ *denegata Justitiæ*, ut de denegatione debeat prius per publicum instrumentum, vel alias legitimas probationes constare.

Differentia quòque notanda est inter *denegatam*, & *protractam Justitiâ*, quòd, postquam Judex inferior verbis aut factis aperte denegavit Justitiâ, statim suscipiatur causa in superiori tribunali; postquam verò acceptavit quidem causam, sed *protraxit*, & neglexit finire, prius decernantur à superiore giudice *promotoriales*, ut Practici appellant, in quibus assignatur terminus; & certum tempus inferiori judici pro Justitiâ administrandâ, & post illum terminum primum Jurisdictio devoluta censetur. Gall. *d. l. n. 7. Myns. Cent. 2. obs. 24.*

6 Cæterum ex allegato textu in d. cap. 1. hoc tit. in 6. exilimat quidem Barb. d. l. cum alijs ibidem cit. quod nec ex rei naturâ aut rationis paritate & pondere circa actus tam contentiose, quam voluntaria Jurisdictionis ob negligentiam Episcopi fiat devolutio ad Archiepiscopum, nisi quatenus specialiter in jure concessum est. Magis tamen placet aliorum sententia, qui generaliter ex negligentia Episcopi devolutionem concedunt cum Glossa in d. cap. 1. in v. culpa. Hostiensis in Summa in tit. d. Officio Ordinarij. post. num. 7. Azorio l. 1. mor. parte. 2. lib. 3. cap. 34. quest. 10. Ratio est: I. quia Rubrica hujus tit. est generalis, & que sub eâ ponuntur exempla sunt declarantia, non restringentia. II. Ratio legis est generalis, ut nimirum universim utilitati Ecclesiarum & Subditorum prospiciatur, ne ex negligentia Episcopi damnum accipiant, ergo etiam Lex est generalis. Optime ad propositum J. C. in leg. 13. ff. de Legibus. Quoties, inquit, unum vel alterum Lege introductum est, bona occasio est, cetera, que tendunt ad eandem utilitatem, vel jurisdictionem vel interpretatione supplere. In Legibus quidem merè penalibus non solemus argumentari à paritate rationis; at verò Lex de Supplenda Prælatorum negligentia penam præcisè non continet, sed utilitatem publicam respicit. III. Quia textus allegatus non loquitur de Episcopo negligente, sed delinquente, & censuris innodato, ut sentus sit; quamvis ex negligentia Episcopi devolutio fiat ad Archiepiscopum (alias enim inconvenienter illud capitulum fuisset sub Rubrica hujus tit. positum) non tamen ex culpâ Episcopi, cum hoc non sit in jure expressum &c. Ex quo apparet, quod interpretatio Adversariorum, quasi nunquam

ex negligentia Episcopi devolvatur Jurisdictio ad Archiepiscopum nisi in casibus expressis, sit contra verba & mentem capituli, contra generalitatem Rubricæ, contra d. l. 13. ff. de Legibus, & demum contra utilitatem publicam. Si tamen de negligentia Episcopi sufficienter non constaret, & protracta potius, quam denegata Justitia foret, monitio & assignatio termini procedere deberet, antequam ipsa causa principalis ab Archiepiscopo susciperetur.

8 Specialis dubitatio movetur ex cap. nullus 17. de Jure patronatus. an si Laicus velit donare decimas justè possessas alicui loco Religioso, & Episcopus nolit dare consensum, possint hoc Episcopi officium Archiepiscopus, vel tantum Summus Pontifex supplere? Pro Summo Pontifice est textus in cap. nullus. & tradit Panorm. ibidem num. 23. Barb. d. loc. num. 23. sed rectè videtur dici posse cum Calderino apud Panorm. d. loco. non propterea, quod textus loquatur de Summo Pontifice, exclusum fuisse Archiepiscopum, quia textus non utitur particulâ aliquâ exclusivâ, autum, vel dumtaxat &c. aliunde autem ostendimus, quod regulariter negligentia inferioris per proximum superiorem suppleatur. Præterea cum in d. cap. nullus. non fuerit principaliter questio mota, quis debeat in proposito alterius negligentiam supplere, sed tantum, quod Laicus spiritualia jura sine consensu Episcopi loco etiam Religioso donare nequeat, ideo illud cap. in genere de Episcopis (inter quos etiam Archiepiscopi in suis Diocesisibus numerantur,) loquitur, ut illis negligentibus ad S. Pontificem recurratur sine apertâ decisione, an in hoc recursum non debeat regularis Ordo de Episcopo ad Archiepiscopum servari.